

คำอธิบาย

กฎหมายลิขสิทธิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิรประภา มากลีน

คำอธิบาย

กฎหมายลิขสิทธิ์

COPYRIGHT LAW

เลขทะเบียน **M 0149585**

วันลงทะเบียน - 8 ก.ค. 2559

เลขเรียกหนังสือ 346.0482
493.0482
2558

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรูญ กระจ่าง
มากลิน

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ศาลากลางกรุงเทพมหานคร
 เลขที่หนังสือราชการจิปจิก มากลิน
 พิมพ์ : ธันวาคม 2558
 ราคา 170 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

จิปจิก มากลิน.

คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์.-- กรุงเทพฯ : วิทยุชน, 2558.

190 หน้า.

1. ลิขสิทธิ์--กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ. I. ชื่อเรื่อง.

346.0482

ISBN : 978-616-269-429-5

จัดพิมพ์และจำหน่ายโดย

บริษัท สำนักพิมพ์วิทยุชน จำกัด

ศูนย์หนังสือกฎหมายวิทยุชน

39/200-201 ซอยวิภาวดีรังสิต 84 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสนามบิน เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ 10210
 โทร. 02-996-9471-3 โทรสาร. 02-996-9474 (ป.ณ.รามอินทรา)

<http://www.winyuchon.co.th>

E-mail : winyuchon_w@hotmail.com

www.facebook.com/winyuchon.co.th

ปก : มุกิตา ทัพไพรี

รูปเล่ม : นารีจตุติ ศรีแสงฉาย

แยกสี/เพลท : ดอนเมืองเพลท โทร. 02-996-7583

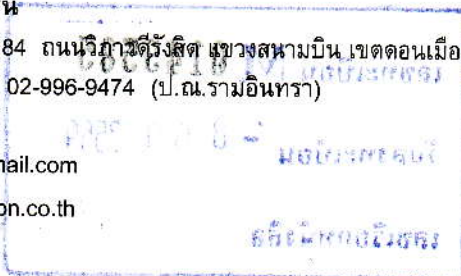
พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์เดือนตุลา โทร. 02-996-7392-4 โทรสาร 02-996-7395

ถ้ามีการชำรุดบกพร่องหรือผิดพลาดเนื่องจากการพิมพ์
 โปรดส่งคืนหรือนำมาเปลี่ยนได้ที่สำนักพิมพ์

2015 WINYUCHON PUBLICATION HOUSE

Printed in Thailand

015902630005

คำนำ

หนังสือกฎหมายลิขสิทธิ์เป็นหนังสือที่ผู้เขียนได้เรียบเรียงขึ้นในฐานะที่เป็นอาจารย์ผู้สอนรายวิชากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งเป็นวิชาที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในสังคมโลก โดยเฉพาะสังคมปัจจุบันซึ่งเป็นสังคมแห่งการสร้างสรรค์งานอันมีพื้นฐานมาจากพัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือเทคโนโลยีดิจิทัลอันส่งผลให้การสร้างสรรค์งานต่างๆ ในสังคมปัจจุบันเกิดการลอกเลียน หรือการทำซ้ำได้ง่ายและกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์จึงมีความสำคัญ ผู้เขียนจึงได้เรียบเรียงหนังสือกฎหมายลิขสิทธิ์เล่มนี้ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเผยแพร่ความรู้ให้กับนิสิต นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป

เนื่องจากกฎหมายลิขสิทธิ์เป็นกฎหมายที่มีความสำคัญกับทุกประเทศในโลกนี้ ผู้เขียนจึงได้เรียบเรียงโดยอธิบายหลักกฎหมายลิขสิทธิ์อันเป็นหลักสากลที่มีอยู่ในกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายในของประเทศต่างๆ รวมทั้งรวบรวมคำพิพากษาของศาลต่างประเทศในคดีที่น่าสนใจเพื่อให้ผู้อ่านได้มองเห็นแนวทางการคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ตามแนวคำพิพากษาของศาลต่างประเทศอันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษากฎหมายภายในประเทศต่อไป ในส่วนของกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทยนั้น ผู้เขียนได้อธิบายหลักกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 พร้อมยกตัวอย่างประกอบ รวมทั้งรวบรวมคำพิพากษาของศาลฎีกาที่สำคัญเกี่ยวกับปัญหาการคุ้มครองลิขสิทธิ์เพื่อให้อ่านเกิดความเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น รวมทั้งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการแก้ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ได้อย่างถูกต้องต่อไป

นอกจากนั้น ผู้เขียนยังได้กล่าวถึงสาระสำคัญของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เพื่อให้กฎหมายลิขสิทธิ์มีความทันสมัยสอดคล้องกับการแก้ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในสังคมดิจิทัล โดยผู้เขียนได้อธิบายหลักกฎหมายที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมใหม่อยู่ในบทที่ 5, 6 และ 7 โดยจะอธิบายกระจายไปตามหัวข้อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องครอบคลุมสาระสำคัญตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 อาทิเช่น มาตรการทางเทคโนโลยี (Technical protection measure) ข้อมูลการบริหารสิทธิ์ (Rightsmanagement information) ข้อจำกัดความรับผิดชอบของ ISP (Liability limitation of internet service

provider) ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์การทำซ้ำชั่วคราว (Exception for temporary reproduction) หลักการ
ระงับไปซึ่งสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา (Exhaustion of rights) และสิทธิของนักแสดง (Performers' rights)
เป็นต้น

ผู้เขียนกราบขอพระคุณบิดา มารดา ผู้มีพระคุณต่อผู้เขียน ตลอดจนบูรพคณาจารย์ทั้งหลาย
ที่เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้เขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอกราบขอพระคุณ ศาสตราจารย์
โรยส เหมะรัชตะที่ได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์กับผู้เขียนในการสร้างผลงานทางวิชาการตลอดมา
และขอขอบพระคุณคณาจารย์ทั้งหลายที่ได้ให้ความรู้ในขณะที่ผู้เขียนศึกษาอยู่ ณ The University of New
South Wales และ ณ The University of Sheffield รวมทั้งขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญญรัตน์
โชคบันดาลชัยและอีกหลายท่านที่มีโอกาสกล่าวนามได้ทั้งหมด ณ ที่นี้ ซึ่งเป็นผู้คอยช่วยผลักดันเพื่อให้ผู้เขียน
ได้เขียนหนังสือเล่มนี้จนสำเร็จสุดท้ายนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน

จิรประภา มากสิน

ธันวาคม 2558

สารบัญ

บทที่ 1 แนวคิด ความหมาย ลักษณะงาน ความเป็นมาและเหตุผล	
ของการคุ้มครองลิขสิทธิ์.....	13
1. แนวความคิดทั่วไปของการคุ้มครองลิขสิทธิ์	13
2. ความหมายของลิขสิทธิ์และลักษณะงานที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์	18
2.1 ความหมายของลิขสิทธิ์ (Copyright)	18
2.2 ลักษณะงานที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์	19
3. ความเป็นมาของการคุ้มครองลิขสิทธิ์	20
4. เหตุผลของการคุ้มครองลิขสิทธิ์	28
4.1 เหตุผลทางด้านความเป็นธรรมตามธรรมชาติ	28
4.2 เหตุผลทางด้านเศรษฐกิจ	31
4.3 เหตุผลทางด้านสังคม	33
บทที่ 2 งานอันมีลิขสิทธิ์.....	37
1. องค์ประกอบของงานอันมีลิขสิทธิ์	38
1.1 ต้องเป็นการแสดงออกมาซึ่งความคิด (Expression of idea)	38
1.2 ต้องเป็นการแสดงออกตามประเภทของงาน (Type of work) ที่กฎหมายลิขสิทธิ์ให้ความคุ้มครอง	47
1.3 ต้องเป็นการสร้างสรรค์งานด้วยตนเอง (Originality)	62
2. งานที่ไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์	64
2.1 งานที่ไม่เข้าองค์ประกอบที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์	65
2.2 งานที่กฎหมายลิขสิทธิ์ไม่ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์	65
2.3 งานที่เข้าของลิขสิทธิ์สละสิทธิ์ในงานนั้น	68
2.4 งานที่ได้หมดอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์	68

บทที่ 3	การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์.....	71
1.	การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์กรณียังไม่ได้มีการโฆษณางาน	75
1.1	ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีสัญชาติไทย หรืออยู่ในราชอาณาจักรไทยตลอดระยะเวลา หรือเป็นส่วนใหญ่ในการสร้างสรรค์งานนั้น	75
1.2	ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีสัญชาติ หรืออยู่ในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วยตลอดระยะเวลา หรือเป็นส่วนใหญ่ในการสร้างสรรค์งานนั้น	76
2.	การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์กรณีที่มีการโฆษณางาน	78
2.1	การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์เพราะการโฆษณางานนั้นในครั้งแรกได้กระทำขึ้นใน ราชอาณาจักร หรือ ในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครอง ลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย	78
2.2	การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์เพราะการโฆษณางานนั้นในครั้งแรกได้กระทำนอก ราชอาณาจักร หรือ ในประเทศอื่นที่ไม่ได้เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วย การคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่	79
3.	การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ในฐานะนายจ้างกับลูกจ้างตามสัญญาจ้างแรงงาน	82
4.	การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ในฐานะผู้ว่าจ้างกับผู้รับจ้างตามสัญญาจ้างทำของ	86
5.	การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ในฐานะผู้ดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์	88
6.	การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ในฐานะผู้รวบรวมงาน หรือประกอบเข้ากันซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์	90
7.	การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ในฐานะเป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ หรือท้องถิ่น	92
8.	การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์โดยการโอนงานอันมีลิขสิทธิ์ของตนให้บุคคลอื่น	94
9.	การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์โดยทางมรดก	96
บทที่ 4	การคุ้มครองลิขสิทธิ์และอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์.....	99
1.	การคุ้มครองลิขสิทธิ์	100
1.1	เจ้าของลิขสิทธิ์	100
1.2	ผู้สร้างสรรค์งาน	109
1.3	ทายาทของผู้สร้างสรรค์	115
2.	อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์	117

2.1	อายุการคุ้มครองทั่วไป	119
2.2	อายุการคุ้มครองตามประเภทของงาน	123
2.3	อายุการคุ้มครองงานอันเกิดจากการจ้าง หรือทำตามคำสั่ง หรือการควบคุม ของหน่วยงานของรัฐ หรือท้องถิ่น	125
บทที่ 5	การละเมิดลิขสิทธิ์และข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์.....	127
1.	การละเมิดลิขสิทธิ์	127
1.1	การละเมิดลิขสิทธิ์ตามประเภทงานที่กฎหมายลิขสิทธิ์มิได้กำหนดไว้ เป็นกรณีเฉพาะ ตามมาตรา 27	128
1.2	การละเมิดลิขสิทธิ์ตามประเภทงานที่กฎหมายลิขสิทธิ์กำหนดไว้ เป็นกรณีเฉพาะ ตามมาตรา 28 -30	130
1.3	การละเมิดลิขสิทธิ์โดยรู้ หรือมีเหตุอันควรรู้ว่างานใดได้ทำขึ้น โดยละเมิดลิขสิทธิ์ผู้อื่นและกระทำงานนั้นเพื่อค้าหากำไรตามมาตรา 31	133
2.	ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์	136
2.1	กระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่น มาตรา 32 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง	139
2.2	กระทำการจำหน่ายต้นฉบับ หรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์โดยผู้ได้มาซึ่ง กรรมสิทธิ์ ตามมาตรา 32/1	146
2.3	กระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ที่ทำ หรือได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายในระบบ คอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 32/2	147
2.4	กรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อว่ามี การละเมิดลิขสิทธิ์ในระบบคอมพิวเตอร์ ของผู้ให้บริการ ตามมาตรา 32/3	148
2.5	กระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ด้วยการกล่าว คัดลอก เลียน หรืออ้างอิงงาน บางตอนตามสมควร โดยมี การรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ตามมาตรา 33	149
2.6	กรณีกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ด้วยการทำซ้ำโดยบรรณาธิการของห้องสมุด ตามมาตรา 34	149
2.7	กรณีกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตามประเภทงานที่กฎหมายลิขสิทธิ์กำหนดไว้ เป็นกรณีเฉพาะตามมาตรา 35-41	151
2.8	กระทำซ้ำเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 43	155

บทที่ 6	สิทธิของนักแสดงและอายุการคุ้มครองสิทธิของนักแสดง.....	157
1.	สิทธิของนักแสดง (Performers' rights)	158
1.1	สิทธิกระทำการแต่เพียงผู้เดียวต่อการแสดงของตน ตามมาตรา 44	161
1.2	สิทธิได้รับค่าตอบแทนเมื่อผู้อื่นนำงานของตนออกเผยแพร่ ตามมาตรา 45	166
1.3	สิทธิในการตั้งตัวแทนร่วมเพื่อดูแลหรือบริหารสิทธิของตน ตามมาตรา 46	167
1.4	โอนสิทธิในการกระทำการแต่เพียงผู้เดียวต่อการแสดงของตนหรือสิทธิในการได้รับค่าตอบแทน ตามมาตรา 51	167
1.5	สิทธิที่จะแสดงว่าตนเป็นนักแสดงในการแสดงของตนและมีสิทธิห้ามผู้รับโอนกระทำบางอย่าง ตามมาตรา 51/1	168
2.	อายุการคุ้มครองสิทธิของนักแสดง (Term of the performers' rights)	169
2.1	อายุการคุ้มครองสิทธิของนักแสดง ตามมาตรา 49	169
2.2	อายุการคุ้มครองสิทธิเรียกร้องค่าตอบแทน ตามมาตรา 50	170
บทที่ 7	ข้อมูลการบริหารสิทธิและมาตรการทางเทคโนโลยี.....	173
1.	ข้อมูลการบริหารสิทธิ(Rights management information)	174
1.1	การลบ หรือการเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ ตามมาตรา 53/1	174
1.2	กระทำการงาน หรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์โดยรู้อยู่แล้วว่างาน หรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ได้มีการลบ หรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ ตามมาตรา 53/2	175
1.3	การกระทำที่มีให้ถือว่าเป็นการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ ตามมาตรา 53/3	175
2.	มาตรการทางเทคโนโลยี (Technical protection measure)	176
2.1	การหลบเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยี หรือการให้บริการ ตามมาตรา 53/4	177
2.2	ข้อยกเว้นการกระทำที่มีให้ถือว่าเป็นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี ตามมาตรา 53/5	177
3.	การฟ้องร้องบังคับคดีเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ สิทธิของนักแสดง ข้อมูลการบริหารสิทธิ และมาตรการทางเทคโนโลยี	179
	บรรณานุกรม.....	181
	ดัชนีค้นคำ.....	187

บทที่ 1

แนวคิด ความหมาย ลักษณะงาน ความเป็นมา และเหตุผลของการคุ้มครองลิขสิทธิ์

ในบทนี้จะเป็นการกล่าวถึงแนวความคิดของการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ความหมายของลิขสิทธิ์ รวมถึงลักษณะงานที่ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์และความเป็นมาของการคุ้มครองลิขสิทธิ์ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทยและกฎหมายลิขสิทธิ์ของต่างประเทศ ตลอดจนถึงเหตุผลของการคุ้มครองลิขสิทธิ์

1. แนวความคิดทั่วไปของการคุ้มครองลิขสิทธิ์

ลิขสิทธิ์ (Copyright) เป็นสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาอย่างหนึ่งที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ แต่การจะได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานที่ผู้ประพันธ์ (Author) หรือผู้สร้างสรรค์ (Creator) ได้สร้างสรรค์ขึ้นมานั้นต้องเป็นงานที่กฎหมายลิขสิทธิ์ได้กำหนดให้ความคุ้มครองไว้ด้วย เช่น งานวรรณกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม หรือโสตทัศนวัสดุ เป็นต้น¹ และเมื่อผู้ประพันธ์หรือผู้สร้างสรรค์งานได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์แล้ว ผู้สร้างสรรค์ย่อมเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียว (Exclusive rights) ในงานนั้น หรือกล่าวได้ว่าบุคคลเหล่านั้นย่อมมีสิทธิในการใช้สอยสิ่งที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้น เช่น มีสิทธิที่จะทำซ้ำ อนุญาต จำหน่าย แจกจ่าย หรือโอนกรรมสิทธิ์ในงานนั้นให้บุคคลอื่นโดยจะกำหนดเงื่อนไขหรือไม่ก็ได้ เป็นต้น ขณะเดียวกันย่อมมีสิทธิที่จะหวงกันมิให้ผู้ใดใช้สอยทรัพย์สินทางปัญญาของตนได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือหากบุคคลใดจะนำงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้สร้างสรรค์ไปใช้ จำต้องได้รับอนุญาตจากผู้สร้างสรรค์ก่อนมิฉะนั้นอาจเป็นผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ในงานของผู้สร้างสรรค์ได้²

¹ Sterling, A., (1998), **World copyright law**, (London: Sweet&Maxwell), p. 4.; Groves, P., (1994), **Intellectual property with competition law and practice**, (London : Guildhall University), p. 79.

² Chisum, D.S., Ochoa, T. T., Ghosh, S. and LaFrance, M., (2011), **Understanding intellectual property law**, (San Fransisco: LexisNexis), p. 5.; Atkinson, B. and Fitzgerald, B., (2011), **Copyright law volume I : The Scope and historical context**, (Surray : Ashgate), p.ix.